

Branko Švigelj: KAKO MI JE 'TITO' ZGRADIL HIŠO

To so bila zadnja leta, ko se je po mnenju nekaterih, predvsem tistih, ki takrat še niso bili rojeni, še dalo graditi hiše oziroma nam jih je menda zgradil kar 'Tito'.

Med te srečnejše očitno spadava tudi midva z mojo najdražjo.

Pri mojih 19 letih se mi je zgodila 'nesreča', kot se reče, in mi je moja draga povedala, da ji nekaj najinega bije pod srčkom. To dejstvo me bo verjetno moralo spremeniti iz zagrizenega rokerja in pustolovca v pridnega, poštenega in predvsem delovnega očeta.

Takrat sem bil mlad šofer velikega vlačilca v takrat močnemu prevozniškemu podjetju Transavto Postojna.

Meni se je novica zdela kar malo romantična, za mojo drago pa, ker je bila seveda dosti bolj odgovorna, je bil to velik šok, za katerega ni vedela, ali naj se veseli ali naj jo bo groza.

Naj povem, kje je poleg moje mladosti in takratnega slovesa neresnega in zblojenega rokerja, obstajal največji problem.

Sam izviram iz tipične delavske in priseljene družine v pretežno kmečko, tradicionalno okolje. Moj pokojni oče je bil šofer, mati pa gospodinja, oba sta bila iz okolice Ljubljane, ravno tako kmečkega stanu, pa vendar priseljena v okolje, ki nas ni takoj sprejelo. Ko smo se preselili v vas je celo en od sosedov rekel, da so spet dobili 'ene cigane v vas'. Jaz se kot otrok na to sploh nisem oziral, ampak sem se zelo kmalu 'infiltriral' v skupino takrat malo naprednejših, proti zahodu usmerjenih mladcev.

Govorim v smislu glasbe, motorjev, mode itd.

O politiki se nam v tistem času ni niti sanjalo.

Za nas so bili politiki samo dolgočasni, stari nakladači (takrat si bil za nas starec, če si imel 30 in več let). Tudi ženske so bile po 30-tem stare. Ah ja, zdaj se šele zavedam zmote, v kateri sem živel.

Torej moje dekle iz kmečke, staroselske družine, in jaz, 'pritepenec'. Kaj sedaj?

Ni druge, oditi bo treba k njenim staršem in nekaj pač doreči.

Tako se je tudi zgodilo.

Nekega večera se narišem pri njenih starših in pogovor s težko muko steče v vse smeri, samo ne tja, kjer je najbolj bolelo. Niti nisem bil čisto prepričan, če vedo, da je njihova hči noseča. Potem pa njena mati ustreli: "Kaj bosta pa sedaj?"

Odgovorim, ne da bi se prej z mojo bodočo ženo kaj dogovarjal: "Če se boste strinjali, se bova poročila."

Nekako se mi je zdelo, da so se njeni starši malo oddahnili, ali pa tudi ne. Še danes ne vem.

Potem spet bodoča tašča: "Kje bosta pa živela?"

Povsem brez pomislekov odgovorim: "Nekaj časa pri mojih, potem pa si bova zgradila hišo."

Tako je, kot se reče, padla kocka in umika ni bilo več.

Na moje veliko začudenje ni bilo nekega oporekanja okoli tega, bodoči tast mi je celo z nasmehom čestital nad to odločitvijo in mi podal roko, bodoča tašča pa je le stisnila zobe, vendar temu ni nasprotovala, kar me je izjemno presenetilo. Sam sem nekako pričakoval, da me bodo najmanj z vilami napodili od hiše.

Seveda je med reči in storiti gromozanska razlika.

Prvič me je čez dva meseca čakalo služenje vojaškega roka, takrat 15 mesecev, kar je dandanes nepredstavljivo. Meni je to pomenilo 15 izgubljenih plač, 15 mesecev trpljenja, izgube prisotnosti pri rojstvu prvega otroka. Danes nepredstavljivo, čeprav je od tedaj minilo le cca. 40 let.

Po služenju vojaščine pa so se začele radosti gradnje oziroma urejanje papirjev za gradnjo. To je bil 'čisti užitek', moja tedaj že žena, katera je vmes postala dipl. ekonomistka, in njena mati, računovodkinja v bližnji tovarni, sta se zapičili v dokumentacijo in se borili z aparatčiki cca. 2 leti. Njeni starši so ponudili tri lokacije pa nobena ni bila vseč 'strokovnjakom' na občini (kakor smo takrat rekli vsem, ki so delali za državo).

Šele s četrto ponujeno parcelo, kateri smo v zadnjem hipu spremenili namembnost, je nekako zadovoljila stroge uradnike.

Sedaj pa zares, začetek pri mojih dobrih 22 letih.

Začelo se je, po mojem mnenju, katastrofalno. Ko sem bil 'na furi' mi je žena povedala veselo novico, da so doma organizirali izkop za hišo. To pa je moj ego strašno prizadelo, pomislite, prvo dejanje izgradnje življenjskega projekta, pa se zgodi brez mene, nezaslišano. Vendar se izkop le ni zaključil brez mene, saj se je izkazalo, da je teren prezahteven za strojni izkop in takrat so se lahko končno vključili v zgodbo 'razni titoti'. S tem mislim na desetine prijateljev in prijateljev od prijateljev, ki so mi skozi desetletje izgradnje hiše nesebično, brezplačno ali za simbolično ceno pomagali pri izgradnji tega projekta. V ta projekt sta bili na vse mogoče načine udeleženi obe družini, samo tistih slavnih 'titovih kreditov', ki naj jih ne bi bilo treba vrniti, midva nikoli nisva bila deležna.

Hišo sva gradila v obdobju od 1986 do 1996 leta, vanjo sva se vselila (v na pol zgrajeno) leta 1993.

To je bil čas menjave države, sistema, valute in celo kratka, vendar zelo negotova, vojna se je zgodila v tem času. Negotovost v financah s hiperinflacijo je bila popolna.

Pa vendar s pomočjo mnogih 'titotov' (pri zalivanju betonske plošče jih je bilo v enem dnevu kar 30) nama je podvig izgradnje hiše uspel. Veliko navadnih in pridnih ljudi, le velikih politikov in njihovih kreditov od nikoder.

Ravno zaradi tega se samo kislo nasmehnem, ko mi nekateri nadobudni mladeniči pripovedujejo, kako lahko nam je bilo včasih, ko nam je Tito gradil hiše.

Takrat nas je bilo mnogo, kateri smo tako 'zlahka' prišli do svojega doma.

Deset let mešalca, lopate, samokolnice in ha, ha, ha 'titoti'.

Tako draga mladina, vem, da tudi vam ni lahko, kajti danes se morate pogajati s kapitalističnimi bankami, tovarnami montažnih hiš in potem kar nekaj mesecev čakati, da vam postavijo hišo. Ni vam dano, da v ranem jutru zamešate prvi mešalec betona in da se spomnite tega nepozabnega vonja po rosi pomešanega s cementom.

Saj vem, rekli boste, da si tega ne morejo privoščiti vsi in strinjam se z vami. Na žalost si tudi v našem času tega niso mogli vsi privoščiti. Če pa bi danes vpregli vse svoje 'titote' in bi bili pripravljeni na 10-letno odrekanje, bi bilo morda drugače.

Ne vem, samo razmišljam tako, malo po starem pa vendar z nekaj izkušnjami.